h
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ބާ ކައުންސިލު ން ބާއް ވާ މަޝްވަރާ ބައްދަލުވުންތަ ކުގެ މަޢުލޫމާތު
ބައްދަލު ކުރެވުނު ފަރާތް
ކްރިމިނަލް ކޯޓު
ތާރީޚާއި ގަޑި
13 އޮގަސްޓު 2025 ގެ 09:00
ބައްދަލުވުމުގައި ބައިވެރިވި ފަރާތްތައް
ކްރިމިނަލް ކޯޓު: އަލްއުސްތާޛު އާދަމް މުޙައްމަދު (އިސް ޤާޟީ)
އަލްއުސްތާޛު އިސްމާޢީލް ޝަފީޢު (ޤާޟީ)
އަލްއުސްތާޛު ޞަ ފްޢަތު ޙަބީބް (ޤާޟީ)
އަލްއުސްތާޛު އިބްރާހީމް އިޙްސާން (ޤާޟީ)
އަލްއުސްތާޛު އިބްރާހީމް ޛިހުނީ (ޤާޟީ)
އަލްއުސްތާޛު ޙަސަން ރަޝީދު (ރަޖިސްޓްރާރ)
ދިވެހިރާއްޖޭގެ ބާ ކައުންސިލް: އަލްއުސްތާޛު ޙުސައިން ސިރާޖް (ބާ ކައުންސިލުގެ ރައީސް)
އަލްއުސްތާޛު އިބްރާހީމް ޝަމީލް (ބާ ކައުންސިލުގެ ނައިބު ރައީސް)
އަލްއުސްތާޛާ ޢާއިޝަތު ޝީނާ މުޙައްމަދު (އެގްޒެކެޓިވް ކޮމިޓީ މެންބަރު)
އަލްއުސްތާޛު އަޙްމަދު ޝިފާޢު (އެގްޒެކެޓިވް ކޮމިޓީ މެންބަރު)
އަލްއުސްތާޛު އަޙްމަދު ޝާފިޢު (އެގްޒެކެޓިވް ކޮމިޓީ މެންބަރު)
އަލްއުސްތާޛު މުޙައްމަދު ނިޝާޠު (ސެކްރެޓަރީ ޖެނެރަލް)
އަލްއުސްތާޛާ ރަޒާނާ އިބްރާހީމް (ޖެނެރަލް ކައުންސެލް)
1. މަގުސަދު
ދިފާޢީ ވަކީލުންނަށް ޤާ ނޫނީ ޚިދުމަތް ފޯރުކޮށްދިނުމުގައި ދިމާވާ ދަތިތައް ހިއްސާކޮށް އެ ކަންކަން ހައްލުކުރުމަށް ކުރެވިދާނެ މަސައްކަތްތައް
ދެނެގަތުން.
ޞަފްޙާ 4 ގެ 1

2. ބާ ކައުންސިލުން ފާހަގަކު ރި މުހިންމު ކަންކަން
2.1 މައްސަލަތަކުގެ އަޑުއެހުންތައް ތާވަލުކުރުމުގެ ކަންކަމުގައި ދުރާލައި ކްރިމިނަލް ކޯޓުން އަމުރުތައް ފޮނުވަމުންދާކަން ފާހަގަކުރެއްވި.
ނަމަވެސް ކްރިމިނަލް ކޯޓަށް ދިމާވި ޖާގައިގެ ދަތިކަމުގެ ސަބަބުން ދޮޅު އަހަރު ދުވަސްވަންދެއް ކޯޓު ފުލީ ފަންކް ޝަން ނުކުރެވުނު
ނަމަވެސް އާ އިމާރާތެއް ލިބުމާ ގުޅިގެން ޖާގައިގެ ދަތިކަމުގެ ސަބަބުން ދިމާވި ދަތިތަކަށް ޙައްލު ލިބިފައިވާކަން.
2.2 ކޯޓުން ދިފާޢީ ވަކީލުންނާ މުޢާމަލާތުކުރުމުގައި ތަފާތުކުރުން ގެންގުޅޭކަން ދިފާޢީ ވަކީލުންނަށް ފާހަގަކުރެ ވޭކަމާއި، އެގޮތުން، ބަލަމުންދާ
މައްސަލަތަކުގައި ފުލުހުންގެ ފަރާތުން ކޯޓަށް ހާޒި ރުވާ އިންވެސްޓިގޭޝަން އޮފިސަރާއި ސުވާލުކުރުމަށްފަހު ފަ ނޑިޔާރުން ގޮތް
ނިންމަވާކަން.
2.3 ކޯޓުން އަޑުއެހުންތައް ތާވަލުކުރުމުގައި ބަލިވެގެން ކޯޓަށް ހާޒިރުނުވެވުން ފަދަ ހާލަތްތަކު ގައި ޢަމަލުކުރައްވާ ގޮތާމެދު ދިފާޢީ ވަކީލުންގެ
ހުރި ކަންބޮޑުވުންތައް.
2.4 ކޯޓުގެ ވެބްސައިޓަށް އެކްސެސްވުމުގައި ވަކީލުންނަށް ދިމާވާ ދަތިތައް.
2.5 ރިމާންޑް ހިއަރިންގތަކަށް ކޯޓަށް ހާޒިރުކުރުމުގައި ކުރިއާލައި އަޑުއެހުން ތާވަލުކުރަމުން ނުދިއުމުގެ ސަބަބުން ދިމާވާ ދަތިތައް.
2.6 ފޯނު ކޯލުތަކަށް ކޯޓުން ޖަވާބު ނުދިނުމުގެ މައްސަލައާއި ވަކީލުންނަށް ކޯޓުން މަޢުލޫމާތު ހިއްސާކުރުމުގައި ދިމާވާ ދަތިތައް.
2.7 ގިނަ މައްސަލަތަކުގައި ތަމްސީލުކުރަންޖެހޭ ދިފާޢީ ވަކީލުން މަދުއިރު، ތާވަލުކުރުމުގައި ހުރި މައްސަލަތަކާއި ދިފާޢީ ވަކީލުން ކޯޓަށް
ހާޒިރުވާންޖެހުމުގެ ކަންބޮޑުވުންތަ އް ހިއްސާކޮށް، އަޑުއެހުންތައް އޮންލައިންކޮށް ކުރިއަށްގެންދިއުމުގެ އިންތިޒާމްތައް
ހަމަޖައްސައިދިނުމަށް ވަކީލުން އެދޭ ކަން.
2.8 ކޯޓުން ލިޔެކިޔުން ބަލައިގަތުމުގައި ހަމައެކަނި ހާޑްކޮޕީ ބަލައިގަންނަމުންދާތީ ދިމާވާ ދަތިތައް ހިއްސާކޮށް، ލިޔެކިޔުން ބަލައިގަތުމުގައި
ސޮފްޓްކޮޕީ ބަލައިގަންނާނެ އިންތިޒާމް ހަމަޖައްސައިދިނުމަށް ވަކީލުން އެދޭކަން .
2.9 އެ ވަކީލެއް ތަމްސީލުކުރަމުންދާ މައްސަލައެއް ކޯޓުގައި ހިނގަމުން ނުދިޔަނަމަވެސް ކޭސް ރިޕޯޓު ހޯދުމަށް ވަކީލު
އައްޔަނުވާންޖެހޭކަމާއި، ވަކީލު އައްޔަނުވާ ފޯމުގައި މިކަމަށް އޮޕްޝަންސް ހިމެނުމަށާއި ވައިބަރ މެދުވެރިކޮށް ވެސް ކޯޓާ
މުޢާމަލާތުކުރެވޭނެ އިންތިޒާމް ހަމަޖައްސައިދިނުމަށް ވަކީލުން އެދޭކަން.
2.10 މެޑިކަލް ފޯމުގައި ޑޮކްޓަރުން ސޮއިކުރަންޖެހޭގޮތަށް އޮންނާތީއާއި، ހެކިން ބަލިވުމުންވެސް މެޑިކަލް ފޯމު ފުރަންޖެހޭތީ ދިމާވާ ދަތިތައް.
2.11 ވަކީލުން ތަމްރީނު ވުމަށް ވަކީލުންނަށް ލިބޭ ތަމްރީނު ޕްރޮގްރާމްތަކުގައި/ ފުރުޞަތުތަކުގައި ބައިވެރިވުމަށް ކޯޓުން ރިލީސް ނުލިބޭތީ
ވަކީލުންނަށް ދިމާވާ ދަތިތައް.
2.12 ތަރުޖަމާނުން ނުބައިކޮށް ތަރުޖަމާކުރުމާ ގުޅޭގޮތުން ހުރި ކަންބޮޑުވުންތައް.
2.13 ލީގަލް އެއިޑްގެ މައްސަލަ ހައްލުކުރުމަށް ޕަބްލިކް ޑިފެންޑަރސް އޮފީސް ގާއިމުކުރުމުގެ މުހިންމުކަން.
2.14 ބާ ކައުންސިލުން ކުރިއަށްގެންދާ ބައެއް ތަމްރީނު ޕްރޮގްރާމްތައް ޔޫޓިއުބްއަށް އަޕްލޯޑްކޮށްފައިވާނެކަން.
ޞަފްޙާ 4 ގެ 2

2.15 ޕްރޯ ބޯނޯ ކްލިއަރިންގހައުސްއާ ގުޅޭ މަޢުލޫމާތުދީ، ރީލައިސެންސިންގ ނިޒާމުގެ ތެރެއިން ހިލޭސާބަހަށް މަސައްކަތްކުރުން
ލާޒިމްކޮށްފައިވާނެކަން.
2.16 ޚާއްޞަކޮށް އަންހެން ބޭފުޅުން ކްރިމިނަލް ޑިފެންސްގެ ދާއިރާގައި މަދުކަން ފާހަގަކުރައްވައި އެހެން ޤައުމުތަކުގައި ލޯ ސްކޫލްތަކުގައި
ކިޔަވަމުންދާ ދަރިވަރުން ކޯޓުތަކުގައި ކުރިއަށްދާ މައްސަލަތަކުގައި ޚަޞް މުން ތަމްސީލުކުރަމުންދާ ޕްރެކްޓިސް ދިވެހިރާއްޖެއަށްވެސް
ގެނައުން މުހިންމުކަން ފާހަގަކުރައްވަ އި، ފަ ނޑިޔާރުންނާއި ފަ ނޑިޔާރުގެއަށް އިޙުތިރާމުކުރުމުގެ މުހިންމު ކަން.
3. ކްރިމިނަލް ކޯޓުން ފާހަގަކު ރި މުހިންމު ކަންކަން
3.1 ކޯޓުގެ ވެބްސައިޓަށް އެކްސެސްވުން އުނދަގޫކަމާއި، ވެބްސައިޓް އަލުން ތަޢާރުފު ވެގެންދާއިރު ވަކީލު އަ އްޔަނުކުރުމުގެ ކަންކަން
ފަސޭހަވެގެންދާނެކަން.
3.2 ޝަރީޢަތްތައް އޮންލައިންކޮށް ކުރިއަށްގެންދިއުމަކީ ކޯޓުގެ މައިގަ ނޑު ވިސްނުންކަން ހިއްސާކުރައްވައި، އޮންލައިން ޝަރީޢަތްތަކުގައި
ދަޢުވާލިބޭ ފަރާތާއެކު ވަކީލުން ހާޒިރުވެވޭގޮތަށް ބޭއްވުމަށް މަޝްވަރާކުރެވުނު.
3.3 ބައެއް ވަކީލުން ގަސްތުގައި ކޯޓަށް ހާޒިރުނުވާތީ މެޑިކަލް ހުށަހަޅަން ޖެހޭގޮތަށް އޮންނަ އޮތުން ބަދަލުނުވާނެކަމާއި، ކުރިއާލައި އެހެން
ކޯޓުތަކު ގެ ޝެޑިއުލްތައް ހިއްސާކުރުމަށް އެދޭކަމާއި، ކޯޓުން ދިފާޢީ ވަކީލުންނާއި ދައުލަތުގެ ވަކީލުންނާ ފަރަޤުނުކުރާކަން
ފާހަގަކުރެއްވި.
3.4 ބާ ކައުންސިލުން ތަމްރީނު ޕްރޮގްރާމްތަކުގެ މަޢުލޫމާތު ދުރާލައި ކޯޓަށް އަންގައިދިނުމަށް އެދިލައްވާކަން.
3.5 ކޯޓަށް ފޯނުން ގުޅުމުގައި ދަތި ވާނަމަ، ނުގުޅެނީ ކޮން ތަނަކާކަން (ވަކި ސެކްޝަނެއް ނުވަތަ ކައުންޓަރުންކަން) ރަޖިސްޓްރާރ އަދި
ކޯޓަށް އަންގައިދިނުމަށް އެދިލައްވާކަން.
3.6 ކްރިމިނަލް ޑިފެންސް ގެ ދާއިރާއަށް ވަކީލުން ނެރުމަށް ބާ ކައުންސިލުން ހިތްވަރުދިނުމަށް އެދިލައްވާކަން. އަދި ދި ފާޢީ ވަކީލުން
މަދުވުމުގެ ޙައްލުކުރުމަށް ބާ ކައުންސިލަށް ކުރެވިދާނެ ކަންކަން.
3.7 ކޯޓުގައި ހުރި މައްސަލަތަކުގެ ބެކްލޮގް ކްލިއަރކުރުމުގެ މަސައްކަތް ކުރިއަށްގެން ދަވާކަމާއި، ވަކީލު ންގެ ތެރެއިން އެއްބާރުލުން ނުދެނީ
ވަރަށް މަދު ވަކީލުންކަމާއި، އެފަދަ ވަކީލުންނަށް ބައެއް ޢިނާޔަތްތައް ނުދޭކަން .
3.8 ފޯނަށް ޖަވާބު ދިނުމުގެ މައްސަލަ ޙައްލުކުރުމަށްޓަކައި ކޯޓުގެ ވައިބަރ ނަންބަރުތައް ހަމަޖައްސައިދީފައި ވާކަން ފާހަގަ ކުރައްވައި، ވަކީލު
ބައްދަލުވުން ހަމަޖެއްސުމުގައި ފަސޭހަކޮށްދެއްވުމަށް ކަމާބެހޭ އިދާރާތަކާ މުޢާމަލާތުކުރުމުގައާއި ލިޔެކިޔުންތައް ހޯދުމުގައިވެސް
މުޢާމަލާތުކޮށްގެން އިންތިޒާމް ހަމަޖަ އްސައިދިނުމާ ގުޅޭގޮތުން މަޝްވަރާކުރެވުނު.
3.9 ބޭރު ޤައުމުތަކު ގައި ޢަމަލުކުރާގޮތަށް، ޖިނާއީ ކުދި މައްސަލަތަކުގައި ތަމްސީލުކުރާ ވަކީލުންގެ ދަފުތަރެއް މެދުވެރި ކޮށް ޑިއުޓީ ވަކީލުން
ބޭތިއްބުމުގެ ވިސްނުމަކީ ރަނގަޅު ވިސްނުމެއްކަން.
3.10 އަލަށް ހާޒިރުވާ ވަ ކީލުންނަށްވެސް މެޑިކަލް ހުށަހެޅުމަށް އިދާރީ ވެރިން ސޮއިކުރަންޖެހޭގޮތަށް އޮތް އޮތުން ބަދަލުކުރުމަށް
މަސައްކަތްކުރައްވާނެކަމަށާއި، އިންޓެ ގްރޭޓެޑް ކޭސް މެނޭޖްމަންޓް ސިސްޓަމެއް ގާއިމުވުމުން ވަރަށް ގިނަ ކަންކަން ޙައްލުވާނެ ކަން.
ޞަފްޙާ 4 ގެ 3

3.11 އެކި އީމެއިލްތަކުން ކޮމިއުނިކޭޓްކުރުމުގެ ބަދަލުގައި ކޯޓުން އެއް އީމެއިލް ބޭނުންކުރުމުގެ ވިސްނުން ގެން ގުޅުއްވާކަން.
3.12 ކޯޓުން މަޢުލޫމާތު ހާމަކު ރެއްވުމުގައި ކޯޓުގެ މީޑިއާ އޮފިސަރެއް މެދުވެރިކޮށް މަޢުލޫމާތު ފޯރުކޮށް ދެއްވުމަކީ ކޯޓަށް އާންމުން ކުރާ
ތުހުމަތުތަކުން ސަލާމަތްވާނެކަމެއްކަން ބާ ކައުންސިލުން ފާހަގަކުރުމުން، މީޑިއާ އޮފިސަރަކަށް ވަކި ފަރާތެއް ނުހުންނަ ކަމާއި، ކޯޓުން
ދެއްވަނީ ޖަޖްމަންޓް ބްރީފްއެއް ކަން ފާހަގަ ކުރެއްވި.
ނިންމުނު ކަންކަން
1. މެޑިކަލް ހުށަހެޅުމުގައި އިދާރީ ވެރިންގެ ސޮއި ހޯދަން އޮންނައޮތުން ބަދަލުކުރުމަށް ކޯޓުން މަސައްކަތްކުރައްވާނެކަން.
2. ކޯޓުގެ ވެބްސައިޓްގެ މަސައްކަތް ނިމިގެންދާއިރު ވަކީލު އެޕޮއިންޓްމަންޓްތައް ފަސޭހަވެގެންދާނެކަން.
3. ރިމާންޑްގައި ވަކީލު އައްޔަނުކުރުމުގައި ބޭނުންކުރާ ފޯމު އުވައިލާނެކަން

ޞަފްޙާ 4 ގެ 4